



# Nasilje prema starijima nije opcija



MINISTARSTVO RADA, MIROVINSKOGA  
SUSTAVA, OBITELJI I SOCIJALNE POLITIKE

centar za edukaciju  
i savjetovanje



Zagreb, kolovoz 2020.

NAZIV PROJEKTA  
„Starije osobe zaslužuju  
poštovanje, a ne nasilje“

NOSITELJ PROJEKTA  
**Centar za edukaciju i savjetovanje Sunce**  
**Albaharijeva 2, 10 000 Zagreb**

Projekt financijski podupire  
**Ministarstvo rada, mirovinskoga  
sistava, obitelji i socijalne politike.**

*Sadržaj ovog dokumenta isključiva je odgovornost Centra za edukaciju  
i savjetovanje Sunce i ne odražava nužno stajalište Ministarstva rada,  
mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike.*

# O Suncu

Centar za edukaciju i savjetovanje Sunce je udruga koja djeluje već 16 godina na području Republike Hrvatske. Svojim aktivnostima i projektima posvećeni smo povećanju kvalitete života ljudi koristeći pri tome multidisciplinaran pristup s naglaskom na sve aspekte zdravlja pojedinaca, privatnih osoba - tokom svih životnih doba, kao i cijelih organizacija i skupina. Naši korisnici su većim dijelom pripadnici marginaliziranih skupina ili socijalno osjetljivih skupina, kao što su djeca, djeca i mladi s teškoćama u razvoju, mladi, obitelji, obitelji s djecom ili mladima s teškoćama u razvoju, starije osobe, nacionalne manjine, ali i radno sposobno i radno aktivno stanovništvo, nezaposleni, poduzetnici i obrtnici, poslovne organizacije i dr.

**Naša vizija** je biti mjesto izvrsnosti u pružanju različitih oblika podrške pojedincima, obiteljima, grupama i zajednicama kako bi zadovoljili svoje potencijale i ostvarili kvalitetno življenje.

**Misija** Udruge je kroz interdisciplinarni pristup omogućiti stručnu i profesionalnu podršku multidisciplinarnog tima pojedincima, obiteljima, grupama i zajednicama u Hrvatskoj, zemljama Europske unije i drugim zemljama.

Ova brošura je nastala u sklopu projekta „Starije osobe zaslužuju poštovanje, a ne nasilje“ kojeg finansijski podupire Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike. Glavni cilj projekta je povećati informiranost osoba starije životne dobi o nasilju i različitim vrstama nasilja, kao i o načinima na koje se mogu zaštiti od nasilja. Projekt se provodi u razdoblju od studenog 2019. do studenog 2020. godine.

Medijskom kampanjom i provedbom različitih aktivnosti starije osobe, ali i građane upoznajemo s postojanjem problema nasilja nad osobama starije dobi, kao i s time što mogu učiniti kako bi se ono spriječilo i penaliziralo. Na takav način potičemo svijest kod građana da starije osobe imaju pravo na život bez nasilja, da prekinu nasilje, ali potičemo i na odgovornost da prijave bilo koju vrstu nasilja i da se aktivno uključe u osnaživanje starijih osoba da prekinu nasilje. Osim toga, medijskom kampanjom osobe starije dobi postat će informirani o načinima zaštite od nasilja, odnosno gdje i kako mogu potražiti pomoć.

Ova brošura je namijenjena osobama starije životne dobi, ali i građanima, kako bi se povećala informiranost o postojanju nasilja i različitim vrstama nasilja, kao i o načinima na koje se mogu zaštiti od nasilja. Što smo više upoznati s tematikom bolje ćemo zaštititi sebe ili one do kojih nam je stalo. Osim toga, potrebno je više zagovaratelja starijih osoba koji će pomoći u stvaranju pozitivnih promjena.



Sa starenjem dolazi do promjena funkcionalnih sposobnosti, no dolazi i do promjene društvenog položaja starijih osoba.

Promjene nastupaju na fizičkom planu, a tiču se zdravstvenog stanja, slabljenja organizma i kognitivnih funkcija.

Zlostavljanje starijih osoba često se događa unutar obitelji i kroz generacije – žrtva je često roditelj, a počinitelj često punoljetno dijete. Zbog toga je zlostavljanje starijih osoba priznato kao oblik obiteljskog nasilja i definirano Zakonom o zaštiti od nasilja u obitelji koji navodi starije osobe kao posebno zaštićenu i ranjivu skupinu. Zanemarivanje potreba starijih osoba, uzneniranje, vrijeđanje njihovog dostojanstva, sve što starijoj osobi stvara tjelesnu ili duševnu patnju smatra se nasiljem i kažnjava se Zakonom prekršajno ili kaznom zatvora.

Promjene se događaju i na razini društva.

Uloge unutar obitelji se jako mijenjanju, mnogima je teško suočiti se s posljedicama starenja njihovih najbližih, a smanjuju se i kapaciteti skrbi unutar obitelji. Obitelji imaju veliki teret osiguranja finansijskih sredstava i skrbi za članove obitelji. Obitelji se sele u veće gradove, ali sve više i u druge države te nerijetko starije osobe ostaju same u svojim kućama ili stanovima. Unatoč svim poteškoćama i izazovima s kojima su obitelji suočene, dužne su se prema Obiteljskom zakonu i načelu supsidijarnosti skrbiti za svoje roditelje i osigurati adekvatnu skrb i njegu.

**Nažalost, mnoga nasilja nad starijim osobama vjerojatno će ostati neprijavljeni.**

# NASILJE

násilje sr;  
primjena sile protiv  
volje ili prava  
onoga na kome se  
primjenjuje

Svjetska zdravstvena organizacija definira nasilje kao „namjerno korištenje fizičke sile ili nasilja protiv sebe, druge osobe ili protiv društva, koje rezultira ili ima velike šanse da rezultira nanošenjem povreda, psihičke štete, suzbijanjem razvoja ili smrću“.

Takvo nasilje može biti u različitim oblicima, uključujući fizičko, psihičko ili emocionalno, seksualno i financijsko zlostavljanje, dok je zanemarivanje najčešće, a odnosi se na namjerno i svjesno nepodmirenje potreba starijih osoba (izlaganje starijih osoba riziku narušavanja fizičkog i mentalnog zdravlja). Nasilje predstavlja i zanemarivanje potreba starijih koje dovodi do uznemirenosti starije osobe ili vrijedanja njezinog dostojanstva te joj izaziva patnju, bilo tjelesnu ili duševnu. Uskraćivanje hrane i pića, uskraćivanje lijekova, nepomaganje nepokretnoj osobi da se okreće, da se podigne, dakle sva postupanja koja ne idu za zadovoljenjem životnih potreba i u konačnici dovode do patnje starijih osoba kažnjavaju se Zakonom prekršajno ili kaznom zatvora. Većina slučajeva zlostavljanja starijih osoba ostaje neotkrivena, stoga je izuzetno važno nastaviti podizati svijest ljudi kako bi se spriječilo zlostavljanje i osiguralo da se oni slučajevi koji se dogode odmah prijave. Nasilje nad starijim osobama događa se u svim društveno-ekonomskim sferama i može se definirati kao svako ponašanje u sklopu ljudskih odnosa koje na neki način šteti starijoj osobi. Ono se odnosi na nasilje, maltretiranje i/ili zanemarivanje koje stariji mogu doživjeti od supružnika, djece, rodbine, skrbnika, djelatnika stručnih službi ili osoba u situacijama moći i povjerenja.



Vijeće Europe je 1991. godine pokrenulo sustavno istraživanje nasilja nad građanima treće životne dobi u 21 zemlji Europe. **Pokazalo se da je nasilje nad starijima u obitelji mnogo raširenije nego što se pretpostavljal**. Čak 8% starijih osoba izvrgnuto je nasilju u obitelji (Vijeće Europe, 1993., prema Poredoš, Tošić i Grgić, 2005.).

Nažalost, znakovi upozorenja o postojanju nasilja često se propuštaju i ignoriraju od strane same žrtve (osobe time štite sebe od neugodnih osjećaja) pa čak i od strane dobromjernih i bliskih osoba. U stvari, većina slučajeva zlostavljanja starijih osoba nije ni prijavljena te često nadležne ustanove nemaju ni priliku intervenirati. Kao rezultat toga, mnogobrojne starije osobe doživljavaju lošiju kvalitetu života i lošije zdravstvene ishode nego što bi inače trebale.

Ponekad je očito da se događa zlostavljanje starijih osoba. Međutim, u mnogim slučajevima nije lako prepoznati zlostavljanje ili zanemarivanje. Znakovi i simptomi često se vješto prikrivaju postojećim zdravstvenim stanjima ili se sakrivaju naporima počinitelja. U otkrivanju i reagiranju na pojavu nasilja važno je slijediti svoju intuiciju, ozbiljno shvatiti znakove i reagirati na svaki zabrinjavajući znak koji primijetite.

Stid, osjećaj krivnje i nemoći kod žrtava su razlozi zbog kojih nasilje nad starijim i nemoćnim osobama ostaje prikriveno i neprijavljeno. Često je sve to još dodatno zakomplikirano i ovisnošću starije osobe o osobama iz njezina okruženja, članovima obitelji, rodbinom...

# VRSTE NASILJA



## TJELESNO NASILJE

**bol** m;  
**osjet tjelesne  
patnje i trpljenja**  
[snažni bol]

Namjerno nanošenje tjelesne boli ili ozljede. Kada je riječ o tjelesnom nasilju, znakovi ponekad mogu biti zbumujući, jer ih osoba često interpretira kao nezgode ili nemjerne ozljede.

**Znakovi koji upućuju na tjelesno nasilje su:** guranje, šamaranje, štipanje, udaranje, gušenje, pljuvanje, povlačenje kose, neobjasnjive modrice, veliki ožiljci i određene vrste opeklina kao što su opeklina od cigareta. Ogrebotine koje se nalaze oko zglobova ruku, gležnja, nogu ili torza osobe. Česta uganuća ili prijelomi kostiju. Promjena priče ili izgovori koji nemaju smisla samo su neki od znakova fizičkog zlostavljanja. Također, neprimjereni zadržavanje ili zatvaranje žrtve, zaključavanje.

**Zanemarivanje:** ova vrsta zlostavljanja događa se kada su starije osobe lišene nužnih životnih potreba kao što su hrana, voda, liječenje, odgovarajuće odjeće ili sigurnog, čistog i ugodnog životnog prostora. **Znakovi zanemarivanja su:** nedostatak osobne higijene, nedostatak i uskraćivanje hrane, lijekova, vode, nedostatak odjeće, obuće, nedostatak sredstava za higijenu, čirevi po tijelu, česti osipi na koži, dekubitus, nedostatak zdravstvene njegе, nagli pad apetita ili dehidracija, neuobičajeno mršavljenje, ravnodušnost. Prljava ili neprikladna odjeća, brži pad zdravlja nego što se očekuje. Onemogućavanje pristupa potrebnim servisima. Nedostatak ili slomljene naočale kao i proteze ili nedostatak slušnog aparata. Prljavi ili nesigurni uvjeti života. Ostavljanje starijih da sjede u mokraći, socijalna izolacija i nedostatak socijalnih kontakata, uskraćivanje prava, očaj, problemi sa spavanjem.



## EMOCIONALNO NASILJE

**emocija** ž;  
**psihičko**  
**stanje duševne**  
**pobuđenosti**  
**obilježeno**  
**skupom**  
**subjektivnih**  
**osjećaja, obično**  
**praćenih**  
**fiziološkim**  
**promjenama,**  
**koje potiču**  
**osobu na reakciju**  
**(radost, gnjev,**  
**strah, ljubav itd.)**  
**[pun emocija];**  
**čuvstvo, osjećaj**

Otkrivanje emocionalnog nasilja jedno je od najizazovnijih u odnosu na druge vrste nasilja i često se pojavljuje u kombinaciji s drugim oblicima nasilja koje je lakše uočiti. Emocionalno nasilje poznato je i kao **psihičko nasilje** koje šteti mentalnom zdravlju starijih osoba. To je postupanje kojem je cilj smanjenje samopoštovanja starije osobe i nepoštivanja njenog emocionalnog i psihološkog integriteta.

**Znakovi emocionalnog nasilja su:** ismijavanje, ruganje, ponižavanje, izazivanje krivnje, nazivanje pogrdnim imenima, verbalno napadanje, prijetnje da će biti napuštene i ostavljene same, uskraćivanje privrženosti i ljubavi, ignoriranja poziva za pomoć ili molbi za pomirenje, socijalna izolacija i zabrana posjeta, negiranje prava na izbor, na svoje mišljenje i privatnost, pretjerano kritiziranje i naređivanje. Emocionalno zlostavljanje se odnosi i na maltretiranje starijih osoba i vršenje pritiska da učine nešto što je protivno njihovim željama ili njihovom najboljem interesu. Ponižavanje, zastrašivanje, nametanje pitanja smrti i namjerni razgovori o toj temi, postupanje sa starijim osobama kao da su djeca.

**Ponašanja žrtve emocionalnog nasilja su:** Osoba odustaje od uobičajenih aktivnosti, neobjasnjivo je oprezna, pokazuje promjene ponašanja poput depresije i socijalne anksioznosti, promjena ličnosti, dezorientacija ili zbrka misli. Krvni tlak koji je stalno viši od očekivanog. Novi ili pogoršani problemi sa spavanjem. Porast ili gubitak tjelesne težine koji je veći od očekivanog.



## SEKSUALNO NASILJE

**prisiliti** (*koga, što, se) svrš.; primorati, siliti koga ili sebe na kakav postupak, odricanje i sl.*

Seksualno nasilje je svako seksualno iskorištavanje i uznemiravanje starije osobe koje je učinjeno bez njene volje i pristanka. Seksualno nasilje je vrsta nasilja koje dugo može ostati skriveno, često zbog sramote, straha od daljnog ponižavanja ili problema s pamćenjem uzrokovanih demencijom. Uz to, najviše znakova obično se ne vidi. Čak se i razgovor o seksu može smatrati nasilnim ako je starijim osobama nelagodan ili ako ne žele sudjelovati u raspravi, a ne mogu se maknuti iz navedenih okolnosti.

**Seksualno nasilje odnosi se na:** neprikladno diranje, milovanje, ljubljenje, prisiljavanje na oralni ili genitalni kontakt, primoravanje na gledanje pornografskih filmova...





## FINANCIJSKO ISKORIŠTAVANJE

prijevara  
(prevara) ž;  
riječi ili radnja  
kojom se drugi  
namjerno dovodi  
u zabludu

Odnosi se na svaki namjeran, svjestan i drzak čin kojim počinitelj prisvaja financijsku korist na trošak žrtve i njezinog blagostanja. Počinitelji često traže od žrtve da im vjeruju koristeći se obmanama ili pružanjem pomoći koja se temelji na lažnim obećanjima. Često koriste i taktiku zastrašivanja ili mahnito zahtijevaju potraživanja kako bi od starije osobe prisvojili novac ili im preuzezeli kontrolu nad vlasništvom na nepošten način. Mnoge prevare prema starijim osobama se dogode i preko telefonske prodaje, ali još uvijek većinu financijske zloupotrebe čine osobe dobro poznate starijim osobama i u koje imaju povjerenja, poput članova obitelji i susjeda, uslužnih djelatnika..

**Financijsko nasilje uključuje:** prevare, prisile, krađu novaca, vrijednosti ili mirovine, prodaja imovine bez pristanka, prisiljavanje starijih da prenesu vlasništvo ili novac na treću osobu, zloupotreba punomoći, laganje o stvarnoj cijeni prilikom kupovine robe, potpisivanje dokumenata umjesto starije osobe, mijenjanje oporuka, a da starija osoba nije upoznata s time, nedopuštanje starijoj osobi da se iseli, npr. u dom, kako bi zlostavljači i dalje mogli zloupotrebjavati primanja starije osobe. **Znakovi koji mogu upućivati da postoji financijsko iskorištavanje su:** iznenadne promjene u financijama i na bankovnom računu, izmijenjena oporuka, neobično podizanje novaca iz banaka, novi „prijatelj” koji nudi pomoć i podršku bez naknade ili s vrlo malim naknadama, čekovi napisani kao „zajmovi” ili „pokloni”, gubitak imovine/vlasništva, klađenje. Sumnjivi pravni dokumenti vezani uz kontrolu imovine ili punomoći. Iznenadni transfer novca na račune članova obitelji ili trećih osoba, iznenadno nestajanje vrijednih stvari. Potpisi na dokumentima koji izgledaju kao da su krivotvoreni ili napravljeni pod prisilom. Konfuzija u vezi s nedavnim financijskim postupcima. Smanjena razina skrbi za stariju osobu unatoč mogućnosti plaćanja veće usluge.



Patnja  
se često  
skriva  
u šutnji.

ZAPAMTITE: nitko zlostavljan ili zanemarivan nikada nije kriv. Bez obzira koliko ste zbog svojih okolnosti ranjivi i možda ovisni o pomoći drugih, ne zaslužujete da vas maltretiraju. Ako ste žrtva, niste krivi. Ne postoji dovoljno dobar izgovor da se nekoga zlostavlja ili zanemaruje.

# ZLOSTAVLJAČI

**zlostavljač** m;  
onaj koji zlostavlja

Počinitelji nasilja nad osobama starije dobi su najčešće osobe od povjerenja i velika je vjerojatnost da osoba poznaje zlostavljača koji ima motiv da zlostavlja ili iskorištava stariju osobu. Nasilje može učiniti gotovo svatko tko koristiti moć ili ima očekivano povjerenje od starije osobe. Nasilnici mogu biti:

- Supružnici ili partneri
- Sinovi ili kćeri
- Braća ili sestre
- Nećaci, nećakinje ili drugi krvni srodnici
- Rođaci
- Njegovatelji (plaćeni ili dobrovoljni)
- Prijatelji
- Skrbnici
- Susjedi ili drugi poznanici
- Financijski savjetnici
- Prodavači
- Zdravstveni radnici
- Vjerski djelatnici

U većini slučajeva osobe starije životne dobi tj. žrtve vrlo dobro poznaju počinitelje i često je zlostavljanje starijih osoba samo nastavak obiteljskog nasilja iz prošlosti.

**Nasilje nad starijim osobama je socijalno i javnozdravstveno pitanje koje se može spriječiti.**

# ŽRTVE NASILJA



**žrtva** ž;  
onaj koji je stradao



Većina nas voli zamišljati da ćemo u mirovini živjeti mirno, s malo briga i puno slobode, uživajući u svojim osobnim interesima. Ali vjerojatnost je da će za mnoge od nas starost biti drugačija od one koju smo zamišljali. Možda ćemo se suočiti s novim izazovima koje nismo očekivali. A možda ćemo se sve više morati pouzdati u pomoć drugih, nama poznatih i nepoznatih osoba. U starijoj dobi neke osobe mogu postati meta zlostavljanja, zanemarivanja ili iskorištavanja. Češće su to osobe koje imaju:

- Kroničnu bolest ili invaliditet
- Loše tjelesno zdravlje ili krhkost
- Demenciju
- Depresiju ili druge mentalne poteškoće
- Gubitak prijatelja ili voljenih osoba
- Usamljene ili manja društvena mreža i podrška
- Loše odnose s članovima obitelji
- Zloupotrebljavaju alkohol, previše lijekova, droga..
- Oskudno poznавanje finansijske ili tehnološke pismenosti
- Dodatne zdravstvene poteškoće koje predstavljaju izazov za ukućane, njegovatelje (poput inkontinencije, poteškoće kretanja, dekubitus..)
- Predvidljiva finansijska situacija temeljena na načinu ponašanja osobe
- Niski prihodi i ovisnost o dohotku
- Vrijednu imovinu
- Život u zajedničkom kućanstvu s nasilnikom
- Pripadnost manjini.

# KOME PRIJAVITI NASILJE?



policija  
**1 9 2**

hitna pomoć  
**1 2 4**



Za postupanje u slučaju nasilja nad starijim osobama nadležni su Policija, Državno odvjetništvo i Centar za socijalnu skrb. Svi stručnjaci, službene osobe, liječnici, stručnjaci u Centrima za socijalnu skrb, udrugama i vjerskim zajednicama **dužni su prijaviti** zlostavljanje nad starijim osobama kako bi se moglo pravovremeno intervenirati te pružiti neposrednu psihosocijalnu pomoć starijoj osobi u cilju zaštite od nasilja.

Starije osobe često ne prijavljuju nasilje dijelom zbog nedovoljne informiranosti o tome što nasilje zapravo jest te kako mogu potražiti pomoć i zaštitu. Ali i dijelom jer su obeshrabreni, boje se osvete ili se jednostavno osjećaju bespomoćno. Također, sram i strah da će prijava utjecati na druge članove obitelji te ih izložiti progonu, često su razlozi neprijavljenja. Stoga je nužno poslušati stariju osobu ili osobu koja o njoj skrb, kada nam govori o teškoj situaciji s kojom se suočava. Tada je potrebno reagirati čim postoji i najmanja sumnja na zlostavljanje.

**ULOGA POLICIJE** je pružanje odgovarajuće zaštite i potpore žrtvi, učinkovito otkrivanje počinitelja, prikupljanje dokaza i procesuiranje počinitelja.

**CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB** će poduzeti mjere i radnje kao i pružiti potporu u skladu s propisanim ovlastima radi sveobuhvatne zaštite osobe starije životne dobi kao posebno ranjivih skupina kroz integrirani pristup u radu s počiniteljem nasilja i žrtvom.

U rješavanju nasilja nad starijom osobom **ZDRAVSTVENI DJELATNICI** će pružiti žurnu i sveobuhvatnu zdravstvenu skrb žrtvi radi očuvanja tjelesnog i psihičkog zdravlja u skladu s ovlastima propisanim zakonima u području zdravstva.

**ULOGA PRAVOSUDNIH TIJELA** je učinkovito korištenje zakonskih mogućnosti radi zaštite žrtve i omogućavanje sudske zaštite njihovih prava.

# KAKO POMOĆI ŽRTVI NASILJA?



**Slušajte ih i pokušajte razumjeti izazove s kojima se suočavaju.**

**Educirajte se o tome kako prepoznati zlostavljanje starijih osoba te im pružite informacije o postupku prijave nasilja.**

**Pružite podršku i pomoć starijima koji nemaju obitelji i prijatelja.**

**Osnažite ih da prijave počinitelja nasilja kojem su izloženi.**

**Budite im dugotrajna podrška u nošenju s emocijama koje proces prijave nasilja nosi.**

Neophodna je veća svjesnost o postojanju nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja osoba starije životne dobi. Zato se nemojte bojati podijeliti i prijaviti ono što znate. Udružite se s osobama starije životne dobi ili drugim osobama u sprečavanju i prevenciji nasilja.

Medijskim je kampanjama potrebno podizati svijest o postojanju nasilja nad starijim osobama, ohrabrvati i informirati građane da prijavljuju nasilje, ali i sumnju u postojanje nasilja.

# I vi sami možete prevenirati nasilje.



Vodite brigu o svom fizičkom zdravlju, redovito odlazite na preglede, vježbajte i zdravo se hranite.



Održavajte prijateljstava i budite aktivni u lokalnoj zajednici kako biste bili povezani, informirani i osnaženi.



Potražite pravne savjete i pomoć kako napisati pravno valjni dokument u kojem ćete navesti važne činjenice u vezi zaštite sebe i svoje imovine, ukoliko postanete potpuno ovisni o tuđoj pomoći i skrbi.



Ukoliko imate problema kao što su: problemi osamljenosti, tugovanja, depresije, anksioznosti... potražite psihološko savjetovanje i čuvajte svoje mentalno zdravlje.



Ukoliko ste aktivni i uključeni u događanja u lokalnoj zajednici zasigurno predstavljate manju metu za nasilnike nego ako ste osamljeni i izolirani od društva. Informirajte se i upoznajte sa svojim pravima i mogućnostima kako biste mogli pomoći drugima te kako bi i oni mogli vama pomoći.

# ZAŠTITA ŽRTVE NASILJA

**Prava žrtava nasilja u obitelji propisana su Zakonom o zaštiti od nasilja u obitelji. Sva tijela koja postupaju povodom nasilja u obitelji dužna su postupati hitno i svi postupci pokrenuti po ovom Zakonu su hitni. Tijela koja postupaju povodom nasilja u obitelji dužna su, već pri poduzimanju prve radnje u kojoj žrtva sudjeluje, obavijestiti žrtvu na njoj razumljiv način, o svim pravima koja ima sukladno odredbama ovog Zakona te zakona kojim se uređuje kazneni postupak.**

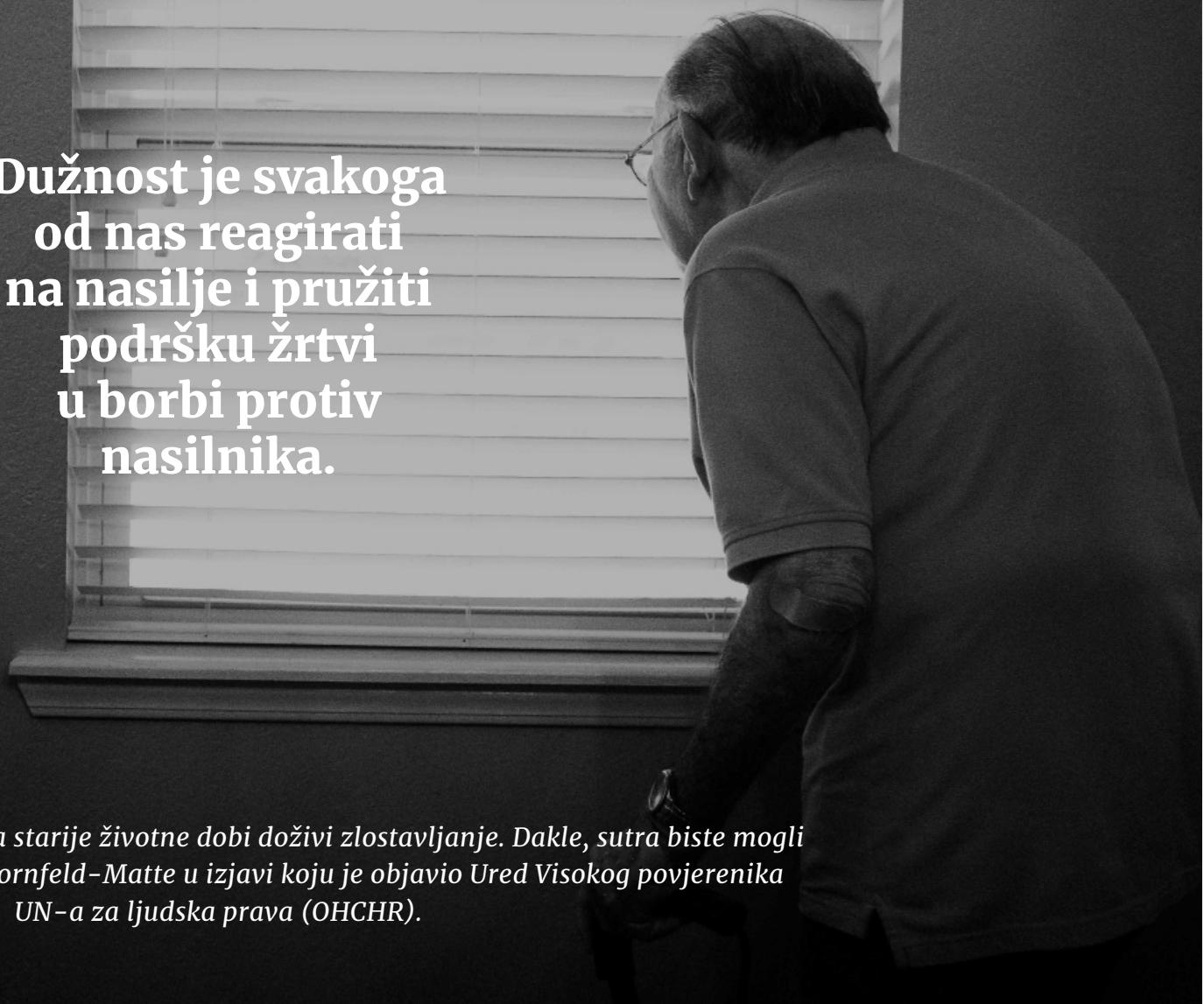
## Prava žrtve nasilja

1. Pravo na pristup službama za potporu žrtvama nasilja u obitelji.
2. Pravo na djelotvornu psihološku i drugu stručnu pomoć i potporu tijela, organizacije ili ustanove za pomoć žrtvama nasilja u obitelji.
3. Pravo na zaštitu od zastrašivanja i osvete.
4. Pravo na zaštitu dostojanstva tijekom ispitivanja žrtve kao svjedoka.
5. Pravo na pratnju osobe od povjerenja pri poduzimanju svih radnji u kojima sudjeluje.
6. Pravo da na njezin zahtjev, bez nepotrebne odgode, bude obaviještena o ukidanju zadržavanja ili bijegu okrivljenika te stavljanju izvan snage odluke o izricanju zaštitnih mjera i ukidanju mjera opreza koje su određene radi njezine zaštite ili otpuštanju osuđenika s izdržavanja kazne zatvora.
7. Pravo na tajnost podataka čijim bi se otkrivanjem mogla ugroziti njezina sigurnost ili sigurnost osoba iz članka 8. stavka 1. i 2. ovoga Zakona te pravo zahtijevati isključenje javnosti u postupku pred sudom.
8. Pravo na opunomoćenika u postupku.
9. Pravo, na vlastiti zahtjev, biti obaviještena o poduzetim radnjama povodom prijave i o ishodu postupka.
10. Pravo biti ispitana bez neopravdane odgode nakon podnošenja prijave, pravo zahtijevati da bude ispitana u postupku pred sudom te pravo da se daljnja ispitivanja provode samo u mjeri u kojoj je to nužno za potrebe prekršajnog postupka.
11. Pravo biti ispitana na policiji od strane osobe istog spola.
12. Pravo na izbjegavanje kontakta s počiniteljem prije i tijekom postupka, osim ako prekršajni postupak zahtijeva takav kontakt.
13. Pravo na privremeni smještaj u odgovarajuću ustanovu sukladno posebnom zakonu.
14. Pravo na policijsku zaštitu i osiguranje, po nalogu suda, u svrhu neometanog uzimanja osobnih stvari prilikom napuštanja zajedničkog kućanstva.
15. Druga prava propisana zakonom kojim se uređuje kazneni postupak, osim onih prava koja po naravi stvari može imati samo žrtva kaznenog djela.

*Kontinuiranom medijskom kampanjom i edukacijom potrebno je informirati osobe starije dobi o vrstama nasilja i znakovima koji upućuju na to da se radi o nasilju, da se ne boje prijaviti nasilje kao i informirati ih o njihovim pravima. Pored toga važno je senzibilizirati građane, susjede, blisku okolinu o potrebama koje osobe starije dobi imaju, kao i o odgovornosti svih nas da se nasilje prepozna, imenuje i prijavi nadležnim institucijama.*

**Dužnost je svakoga  
od nas reagirati  
na nasilje i pružiti  
podršku žrtvi  
u borbi protiv  
nasilnika.**

*„Mjesečno svaka deseta osoba starije životne dobi doživi zlostavljanje. Dakle, sutra biste mogli biti i vi ta osoba”, rekla je Kornfeld-Matte u izjavi koju je objavio Ured Visokog povjerenika UN-a za ljudska prava (OHCHR).*



# IZVORI

Ljetopis socijalnog rada 2010., 17 (3) 461-464 str.

Protokol o postupanju u slučaju nasilja u obitelji – Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku

Izazovi prevencije nasilja nad osobama starije životne dobi Ceraneo, Centar za razvoj neprofitnih organizacija

Zanemarivanje i zlostavljanja osoba starije dobi u institucijama za skrb – Završni rad br. 457/SS/2014

Priručnik iz gerontologije, gerijatrije i psihologije starijih osoba – psihologije starenja, Slavka Galić, Nada Tomasović Mrčela

Lanac je jak koliko i njegova najslabija karika – Narodni zdravstveni list, preuzeto: [http://www.zzjzpgz.hr/nzl/95/zastita\\_starijih.htm](http://www.zzjzpgz.hr/nzl/95/zastita_starijih.htm)

<https://www.greatseniorliving.com/articles/elder-abuse>

<https://www.aarp.org/politics-society/advocacy/info-2019/senate-hearing-nursing-homes.html>

<https://www.aarp.org/politics-society/advocacy/info-2019/violence-against-older-adults.html>

[https://www.soualiganewsday.com/index.php?option=com\\_k2&view=item&id=8540:on-world-day,-ban-calls-for-ending-elder-abuse-as-a-pathway-towards-global-goals&Itemid=519](https://www.soualiganewsday.com/index.php?option=com_k2&view=item&id=8540:on-world-day,-ban-calls-for-ending-elder-abuse-as-a-pathway-towards-global-goals&Itemid=519)

<http://pzs.hr/zrtve-nasilja-u-obitelji/>



**Centar za edukaciju i savjetovanje Sunce**

Albaharijeva 2  
10 000 Zagreb

092 1710 140  
01 3837 873

**Web stranica:** [www.ti-si-sunce.hr](http://www.ti-si-sunce.hr)  
**E-mail:** [info@ti-si-sunce.hr](mailto:info@ti-si-sunce.hr)  
**Facebook:** [www.facebook.com/CentarSunce](https://www.facebook.com/CentarSunce)

2020.